

Зміст

<i>1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.</i>	
<i>Загальні результати</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності з управління активами НПФ</i>	<i>3</i>
<i>2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами</i>	<i>3</i>
<i>2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів</i>	<i>3</i>
<i>3. Результати діяльності з адміністрування НПФ</i>	<i>5</i>
<i>3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів</i>	<i>5</i>
<i>3.2. Пенсійні внески і виплати</i>	<i>6</i>
<i>3.3. Структура активів НПФ в адмініструванні</i>	<i>7</i>

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 2-му кварталі 2021 року загальна кількість компаній з управління активами зросла на одну, до **307**.

Протягом квітня-червня було створено 9 нових КУА, а 8 – припинили свою діяльність.

Із усіх КУА, 287 мали в управлінні від одного до 66-ти фондів, а понад 98% таких компаній управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість АНПФ у 2-му кварталі 2021 року не змінилася: 19. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – суміщали її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальна кількість ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих), зростала 15-й квартал поспіль і на кінець червня становила **1560** (+2.4% за квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість НПФ в управлінні станом на 30.06.2021 року становила **54** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, 3 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 32 КУА. В адмініструванні 18 АНПФ-членів УАІБ було 57 НПФ, у тому числі 47 відкритих, 4 корпоративних і 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість СК, що передали свої активи в управління КУА, та кількість КУА, що надавали такі послуги, у 2-му кварталі 2021 року не змінилася: станом на 30.06.2021 **одна** така компанія продовжувала управляти активами **двох** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА прискорили зростання у 2-му кварталі на 6.2% і станом на 30.06.2021 року сягнули **477 350** млн грн. За останні 12 місяців у червні ці активи зросли на 26.6%.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 2-му кварталі 2021 року також зросли на 6.2% за 2-й квартал і на 26.6% за останній рік. Станом на 30.06.2021 вони дорівнювали **475 122** млн грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих), на кінець червня 2021 року досягли **467 861** млн грн. За 2-й квартал вони зросли на 6.0%, а за останні 12 місяців – на 26.1%.

Вартість чистих активів усіх сформованих ІСІ станом на кінець червня 2021 року сягнула **355 173** млн грн. У 2-му кварталі вона додала 4.5%, за останній рік – 22.6%.

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2021 року вперше з 4-го кварталу 2019 року був негативним: **-9.6** млн грн. Проте за перше півріччя він залишався позитивним і значним – як і річний чистий притік до сектору, що на кінець червня становив **63.8** млн грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у квітні-червні 2021 року зросли на 2.8%, а за рік – на 13.7%. Станом на 30.06.2021 вони досягли **2 052** млн грн. Активи НПФ в адмініструванні членів УАІБ становили **2 060** млн грн.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у 2-му кварталі 2021 року повернулися до зростання: +4.8%. За останні 12 місяців вони зросли на 12.1% і станом на кінець червня дорівнювали **176** млн грн.

2. Результати діяльності з управління активами НПФ

2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами

Кількість професійних учасників ринку управління активами недержавних пенсійних фондів, за даними отриманої УАІБ звітності, на 30.06.2021 дещо зменшилася: **компаній, які управляли активами НПФ, було 32**, із яких 30 КУА управляли активами 45-ти відкритих НПФ, три – активами трьох корпоративних НПФ та 6 – активами 6-ти

професійних НПФ. Отже, всього на кінець червня 2021 року було **54 пенсійних фонди** в управлінні¹ (табл. 1).

Таким чином, відкриті НПФ становили понад 83% загальної кількості пенсійних фондів в управлінні.

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2021 року та її зміна за рік

Вид НПФ	30.06.2020	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	Зміна за 2-й квартал 2021	Зміна з початку року	Зміна за рік
Відкриті	48	47	47	45	-4.3%	-4.3%	-6.3%
Корпоративні	6	6	4	3	-25.0%	-50.0%	-50.0%
Професійні	6	6	6	6	0.0%	0.0%	0.0%
Всього	60	59	57	54	-5.3%	-8.5%	-10.0%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів

У 2-му кварталі 2021 року індустрія управління активами НПФ продовжувала зростати за вартістю активів фондів. **Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ**, за даними УАІБ та корпоративного фонду Нацбанку, збільшилися до **3 699 млн грн**, додавши 1.9% за квітень-червень та 4.8% із початку 2021 року. Приріст за останні 12 місяців сповільнився із +16.8% у березні до +9.7% у червні.

Позитивній динаміці ринку сприяло подальше збільшення кількості учасників НПФ на 0.2% та вкладників – на 1.7%. Крім того, сума інвестиційного прибутку НПФ зросла у квітні-червні на 3.1%. Темп зростання виплат із фондів продовжував

перевищувати темп приросту внесків до них – в 1.7 раза за підсумками 2-го кварталу 2021 року та в 1.6 раза на річному проміжку на кінець червня: сукупні пенсійні виплати збільшилися на 4.0% за квартал, а внески – на 2.3% (з 12 місяців – на 16.2% та 10.1% відповідно).² Проте абсолютний обсяг внесків як у 2-му кварталі, так і за останній рік станом на кінець червня, все ще значно перевищував обсяг виплат, що також сприяло зростанню активів індустрії НПФ.

У сукупному обсязі активів пенсійних фондів частка КНПФ НБУ у квітні-червні 2021 року продовжувала зменшуватися – з 45.0% до 44.5% (рис. 1), адже його активи у цей період зростали повільніше (+0.8%), ніж решти НПФ у цілому.

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.06.2021 р.

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

² За даними НКЦПФР.

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2021 року та її зміна за рік

Вид НПФ	30.06.2020		31.03.2021		30.06.2021		Зміна активів НПФ в управлінні за 2-й квартал 2021 року, %	Зміна за рік, %	Середній розмір фонду на 30.06.2021, млн грн
	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність			
Відкриті	1354.6	48	1 518.7	45	1 571.6	45	3.5%	16.0%	34.9
Корпоративні	304.9	4	322.9	3	323.7	3	0.3%	6.2%	107.9
Професійні	146.9	6	154.4	6	157.1	6	1.8%	7.0%	26.2
Всього*	1806.3	58	1 995.9	54	2 052.4	54	2.8%	13.6%	38.0
КНПФ НБУ	1 566.7	1	1 632.3	1	1 646.1	1	0.8%	5.1%	-
Разом**	3 373.0	59	3 628.3	55	3 698.6	55	1.9%	9.7%	67.2

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

** Станом на 30.06.2020 - за даними Нацфінпослуг, починаючи з 31.12.2020 - за даними звітів КУА щодо НПФ в управлінні та даними КНПФ НБУ.

Активи недержавних пенсійних фондів в управлінні КУА у 2-му кварталі 2021 року, за даними УАІБ, зросли на 2.8% (після +3.7% у 1-му), а за перше півріччя – на 6.7%. Зростання за останні 12 місяців уповільнилося з +20.7% у березні до +13.6% у червні, коли ці активи вперше перевищили позначку 2 млрд грн і сягнули **2 052 млн грн**. Частка відкритих НПФ за вартістю активів в управлінні, без КНПФ НБУ, на кінець червня 2021 року становила 76.6% (у березні – 76.1%).

Відносно найбільше у 2-му кварталі, як і у попередньому, зросли активи **відкритих** НПФ: +3.5% (після +4.7%). За перші 6 місяців 2021 року вони додали 8.4%, а за останній рік у червні – 16.0%, уповільнившись із +23.2% у березні. А проте такі темпи були в рази вищими, ніж в НПФ інших видів. Врешті, на 30.06.2021 активи відкритих пенсійних фондів в управлінні сягнули **1 572 млн грн**. Кількість фондів у цьому секторі, щодо яких отримано звітність, у червні була такою ж, як і у березні.

У **професійних** пенсійних фондах активи в управлінні знову були другими за кварталним

темпом зростання: +1.8% (після +1.9% за 1-й квартал). З початку 2021 року вони зросли на 3.7%, а за річним приростом на кінець червня стали другими: +7.0% (після +9.9% у березні). Обсяг цих фондів на 30.06.2021 становив **157 млн грн**.

Корпоративні НПФ в управлінні КУА (без КНПФ НБУ) зросли на 0.3% за 2-й квартал 2021 року (після +0.1% за 1-й), що фактично стало їхнім приростом і за півроку. За останні 12 місяців станом на кінець червня активи цих НПФ наростили 6.2%, сповільнившись із 15.4% у березні, і станом на 30.06.2021 вони становили майже **324 млн грн**.

Таким чином, **найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні** у червні 2021 року залишалися **корпоративні** НПФ, серед яких умовний середній фонд був утричі більшим, ніж середній відкритий НПФ і учетверо – ніж середній професійний: 107.9 млн грн проти 34.9 млн грн та 26.2 млн грн відповідно. Такий розрив було спричинено, зокрема, й тим, що діючих фондів корпоративного виду, щодо яких отримано звітність на кінець червня, як і раніше, було найменше – всього три.

3. Результати діяльності з адміністрування НПФ

3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів

За 2-й квартал 2021 року усі 18 адміністраторів-членів УАІБ, які мали 57 пенсійних фондів в адмініструванні, подали до Асоціації дані щодо результатів діяльності цих НПФ.

Кількість учасників НПФ на кінець червня 2021 року налічувала **875 601 осіб**. У 55-ти фондах, щодо яких наявні дані також і на початок кварталу,

учасників у квітні-червні побільшало на 1 410 осіб (0.2%).

Серед учасників усіх 57-ми НПФ у червні, як і у березні, 57.8% становили чоловіки, 42.2% – жінки. Найбільшими підкатегоріями були особи у віці від 25 до 50 років у кожній групі, які разом становили понад 54% усіх учасників НПФ (рис. 2).

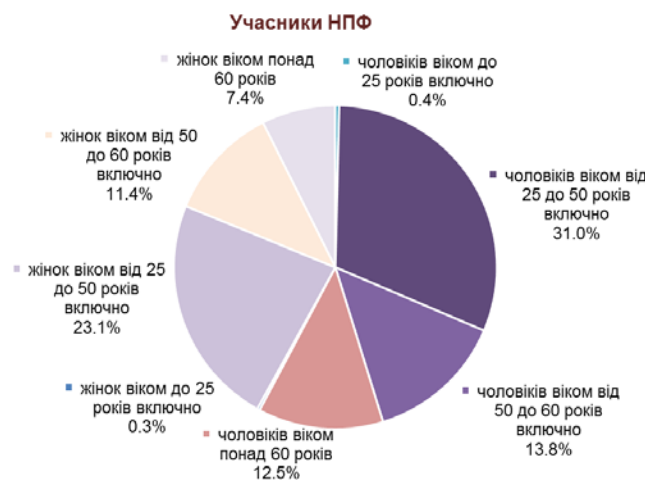

Рис. 2. Розподіл кількості учасників НПФ за статтю та віком станом на 30.06.2021 р.

Кількість вкладників НПФ (крім КНПФ НБУ) на кінець 2-го кварталу 2021 року становила **83 709 осіб**. За квітень-червень вкладників-фізичних осіб побільшало на 1 689 осіб. У 55-ти фондах, щодо яких наявні дані також і на початок кварталу, кількість вкладників у квітні-червні зросла на 1 305 осіб (1.6%).

Загальна **кількість пенсійних контрактів** НПФ (крім КНПФ НБУ) у червні 2021 року сягнула

89 763 шт. Станом на 30.06.2021 97.5% вкладників НПФ в адмініструванні членів УАІБ – фізичні особи, із якими укладено 92.4% усіх пенсійних контрактів, тобто 81 611 шт. (рис. 3). У 55-ти фондах, щодо яких наявні дані також і на початок 2-го кварталу, кількість контрактів зросла у квітні-червні на 1 444 шт. (1.7%).

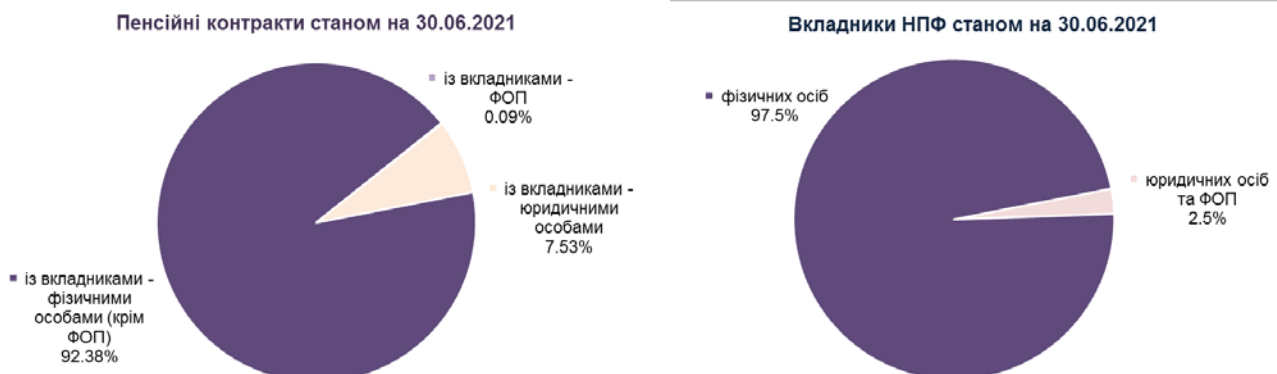

Рис. 3. Розподіл кількості вкладників НПФ та укладених пенсійних контрактів за категоріями станом на 30.06.2021 р.

3.2. Пенсійні внески і виплати

Пенсійні внески, які за 2-й квартал 2021 року надійшли до 57-ми НПФ в адмініструванні членів УАІБ, становили **75.5 млн грн**. Із них 58.1% відрахувань були на користь чоловіків, 41.9% – на користь жінок, а найбільші дві підкатегорії з обох груп (25-50 років) забезпечили понад 75% квартальних внесків (рис. 4). Станом на 30.06.2021, ці фонди

загалом отримали **1485.0 млн грн** пенсійних внесків, із яких 58.4% було від юридичних осіб, решта 41.6% – сплачені фізичними особами або переведені до пенсійних фондів із інших фінустанов.

У 55-х фондах, щодо яких наявні дані також і на початок кварталу, сума пенсійних внесків у квітні-червні зросла на 45.7 млн грн, або на 3.2%.

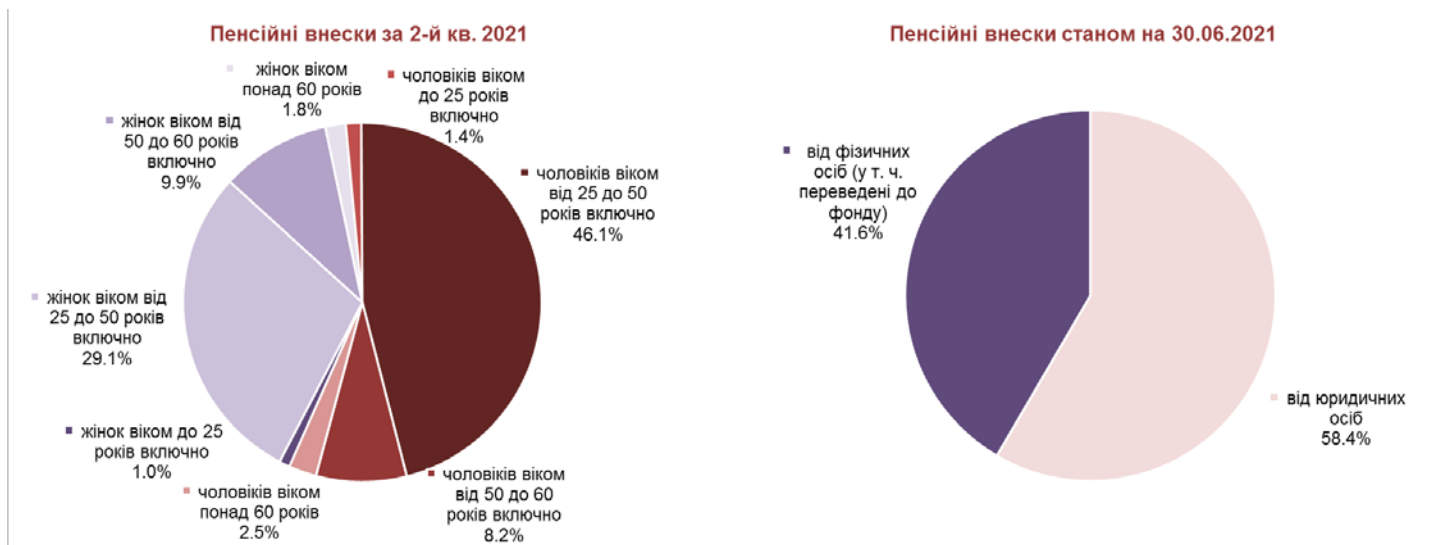

Рис. 4. Пенсійні внески до НПФ за 2-й квартал 2021 року і станом на 30.06.2021 р.

Пенсійні виплати із усіх фондів (крім КНПФ НБУ) за 2-й квартал 2021 року становили майже **32.3 млн грн**. Із них одноразових виплат було 61.5%, на визначений строк – 28.4%, а решта 10.1% – це перерахування до банків, страховиків або інших НПФ (рис. 5). Станом на 30.06.2021, ці пенсійні фонди виплатили своїм учасникам або перерахували на їхні

рахунки в інших фінансових установах **537.3 млн грн**, із яких 69.3% були одноразовими, 16.0% – виплати на визначений строк, а решта 14.6% – перерахування до інших фінустанов.

Для 55-ти фондів, щодо яких наявні дані також і на початок кварталу, сума пенсійних виплат за квітень-червень зросла на 21.0 млн грн, або 4.1%.

Рис. 5. Пенсійні виплати з НПФ за 2-й квартал 2021 року і станом на 30.06.2021 р.

Загальна сума пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників, тобто чисті активи усіх 57-ми НПФ в адмініструванні членів УАІБ на 30.06.2021 становила **2 060.3 млн грн.** ЧВА 55-ти фондів, щодо яких наявні дані також і на початок кварталу, за квітень-червень збільшилася на 55.9 млн грн (2.8%).

Сума прибутку від інвестування активів пенсійних фондів (крім КНПФ НБУ) на кінець червня 2021 року зросла до **1 112.9 млн грн** за весь період їхньої діяльності. Інвестиційний прибуток 55-ти фондів, щодо яких наявні дані й на початок кварталу, за квітень-червень зріс на 31.3 млн грн (2.9%). Таким чином, більше половини приросту ЧВА цих НПФ за квартал було забезпечено зростанням вартості портфельних вкладень фондів, а внески на користь учасників становили меншу частку.

Згідно з Інформацією про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України станом на 30.06.2021, опублікованою НКЦПФР³, **середньозважений показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за рік станом на кінець червня дорівнював +7.0%** (після +11.7% станом на 31.03.2021). Таким чином, середня доходність НПФ у цей період була нижчою у порівнянні з житловою нерухомістю (+14.7%), однорічними ОВДП (+9.5%) та річними строковими депозитами у гривні (+9.8%) і тільки частково покривала інфляцію (9.5%), що тимчасово підвищилася, зокрема, через ефект низької бази минулого року. Водночас, вона була значно вищою порівняно зі вкладками в іноземній валюті (+1.1-3.8% у євро і в доларах США відповідно) та у золоті (+4.6%)⁴.

3.3. Структура активів НПФ в адмініструванні

У **структурі активів НПФ в адмініструванні АНПФ - членів УАІБ частка цінних паперів** у 2-му кварталі 2021 року, на відміну від 1-го, збільшилася – з 61.6% до **64.9%** у червні (рис. 6). Це було зумовлено як зростанням сукупної вартості інвестицій пенсійних фондів в інструменти

ринків капіталу на 8.5%, так і скороченням готівки й депозитів у їхніх активах. Обсяг інвестицій у фондові інструменти НПФ в адмініструванні (крім КНПФ НБУ) за останні 12 місяців станом на кінець червня збільшився на **26.9%**, а їхня частка в активах цих фондів – на **6.3 проц. п.**

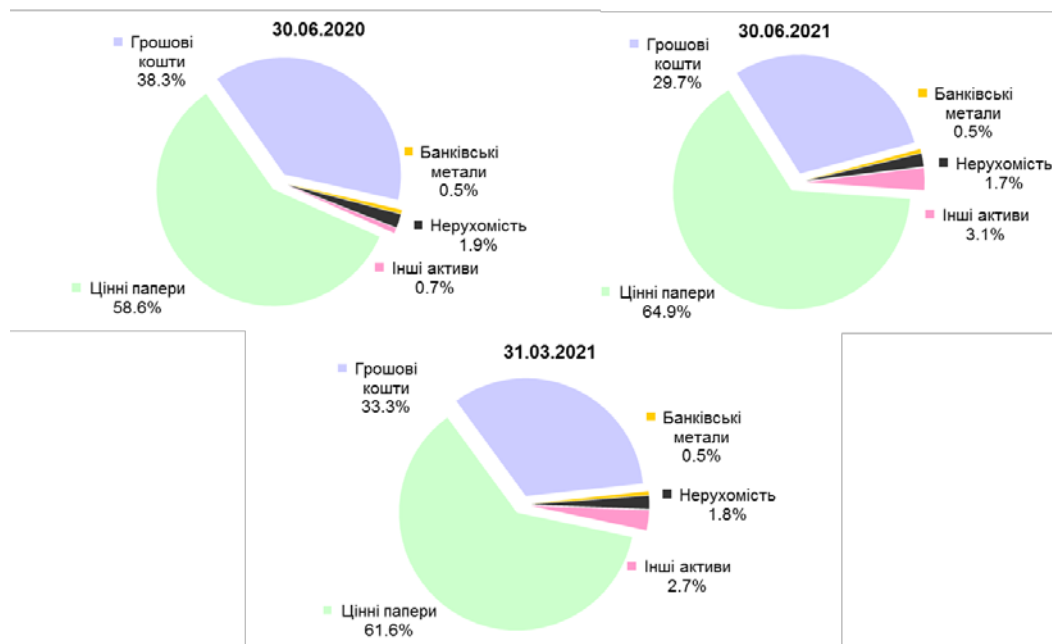

Рис. 6. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2021 р. та за рік

(Станом на 30.06.2020 – за даними звітів КУА щодо НПФ в управлінні, починаючи з 31.03.2021 - за даними звітів АНПФ щодо НПФ в адмініструванні.)

³ https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/npf_2_kv-2021.doc

⁴ Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України, доходність нерухомості у гривні – за даними щодо цін на вторинному ринку

житлової нерухомості в Україні на порталі «Мінфін»: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/houseprice/>; доходність депозитів – за даними банків, доходність ОВДП – за даними НБУ.

Кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних) у 2-му кварталі 2021 року залишалися другою найбільшою складовою усіх секторів НПФ. У фондах в адмініструванні членів УАІБ у квітні-червні їхній обсяг зменшився на 8.2%, причому у корпоративних і професійних фондах

скорочення було значно суттєвішим – на 16-17%. Врешті, частка грошей в активах пенсійних фондів (крім КНПФ НБУ) зменшилася з 33.3% у березні 2021 року до **29.7%** у червні, а за останні 12 місяців – на 8.6 проц. п.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.06.2021 р., млн грн

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	993.1	496.3	10.7	28.9	56.8
Корпоративні	227.4	95.4	0.0	0.0	1.6
Професійні	121.8	23.0	0.0	7.0	4.7
Всього	1 342.3	614.7	10.7	35.9	63.1

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, у 2-му кварталі 2021 року вага **цінних паперів** в активах також зростає: із 57.9% до **59.3%** (рис. 7). Обсяг фондових активів усіх НПФ у цілому збільшився на 4.4%, у той час як сукупні активи – тільки на 2.0%, на тлі зменшення готівки й депозитів.

Кошти у банках у квітні-червні 2021 року скоротилися на 3.5%, тож їхня вага в активах усіх НПФ понизилася – з 37.7% до 35.6%.

Інвестиції НПФ у **нерухомості** зросли на 28.4% за 2-й квартал, але з низької бази, тож їхня частка в активах фондів у цілому збільшилася тільки з 2.5% до 3.1%.

За останній рік у червні сукупна вартість вкладень у цінних паперах в активах усіх НПФ у цілому збільшилася на 14.3%, що на тлі загального приросту активів фондів в адмініструванні на 10.1% за цей час збільшило вагу фондових інструментів на 2.2 проц. п.

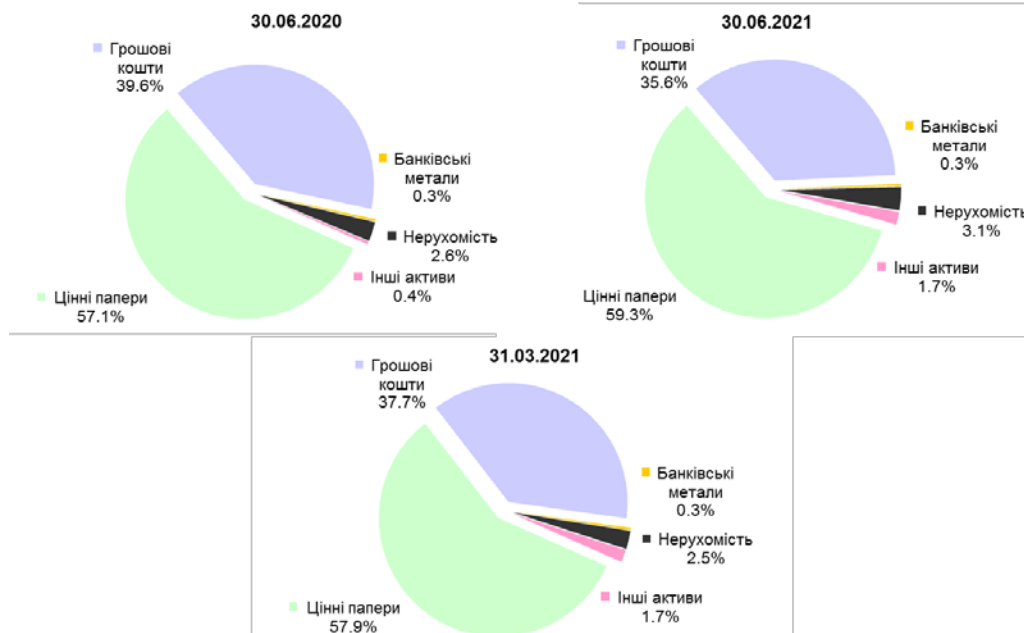

Рис. 7. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2021 р. та за рік

(Станом на 31.03.2020 та на 31.12.2020 - за даними звітів КУА щодо НПФ в управлінні, на 31.03.2021 - за даними звітів АНПФ щодо НПФ в адмініструванні.)

Що стосується окремих інвестиційних інструментів серед цінних паперів в активах НПФ, зведений портфель НПФ в адмініструванні АНПФ-членів УАІБ у **державних облігаціях** (у т. ч. ОВДП) у квітні-червні 2021 року збільшився на 1.2% (після +0.7% за 1-й квартал), до майже 929 млн грн станом на 30.06.2021. Їхня частка в активах цих НПФ, в умовах зростання усіх їхніх активів на 3.0%, зменшилася – із 45.7% у березні до 44.9% у червні (рис. 8). Таким чином, державні облігації у 2-му кварталі 2021 року залишалися найзатребуванішим фінансовим інструментом для пенсійних фондів, попри деяке спадання інтересу до них на тлі майже незмінних ставок за ними у цей період посиленої інфляції.

Муниципальні облігації, як і раніше, у червні 2021 року були в активах НПФ, окрім фонду НБУ. У 2-му кварталі вони були єдиною статтею фондового портфеля, що зменшилася – на 12.5%

(після +1.5% у 1-му), до 92 млн грн. Врешті, їхня частка в активах НПФ (крім КНПФ НБУ) знову зменшилася за квартал – із 5.2% у березні до 4.4% у червні.

Зведений портфель **облігацій підприємств** в активах цих НПФ у квітні-червні 2021 року зріс на 60.6% (після +15.7% за 1-й квартал), до 275 млн грн, а його вага стрімко росла другий квартал поспіль: із 8.5% до 13.3%.

Акції, що традиційно були найменш цікавим для НПФ інструментом, знову додали у сукупній вартості за квартал – на 9.5% у квітні-червні 2021 року (після +26.6% у січні-березні). Цьому сприяло, зокрема, й зростання українських фондових індексів на 2.7-4.6% за цей період. Усього в активах пенсійних фондів (крім КНПФ НБУ) на кінець червня їх було на суму 47 млн грн, а їхня частка тут зросла з 2.1% у березні до 2.3% у червні.

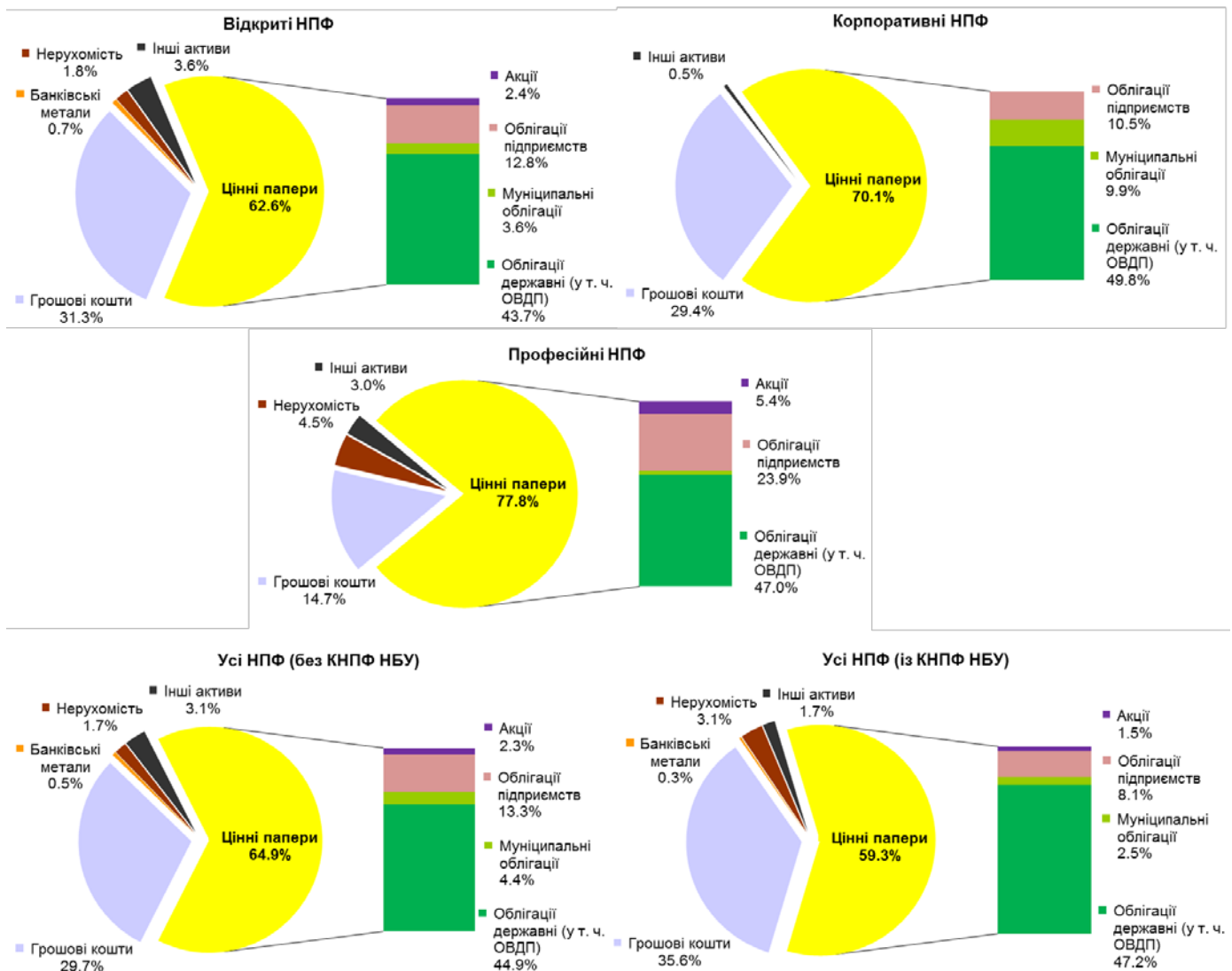

Рис. 8. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.06.2021 р.

Нерухомість, як і раніше, станом на кінець червня 2021 року мали у своїх активах тільки *відкриті* та *професійні* НПФ, на загальну суму 36 млн грн. Подальше підвищення цін на нерухомість сприяло збільшенню цих активів НПФ, але тільки на 1.0% за 2-й квартал (після +10.3% за 1-й). Це відбулося знову за рахунок відкритих фондів, у той час як у професійних її сукупна вартість залишалася незмінною (7 млн грн). Врешті, частка нерухомості в активах усіх НПФ (окрім фонду НБУ) зменшилася із 1.8% у березні до 1.7% у

червні, а у *відкритих* НПФ – із 1.9% до 1.8%, у той час як у *професійних* – не змінилася (4.5%).

Банківські метали на 30.06.2021, як і раніше, були в активах тільки *відкритих* НПФ, де їхня сукупна вартість зросла на 2.2% за 2-й квартал (після -4.8% за 1-й), на тлі підвищення ціни на золото у цей період. Загалом, активи НПФ у банківських металах у червні 2021 року становили менше 11 млн грн, а їхня вага залишалася на рівні 0.7% у відкритих фондах і 0.5% в активах усіх НПФ у цілому (крім КНПФ НБУ).

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- [Компанії та фонди](#)